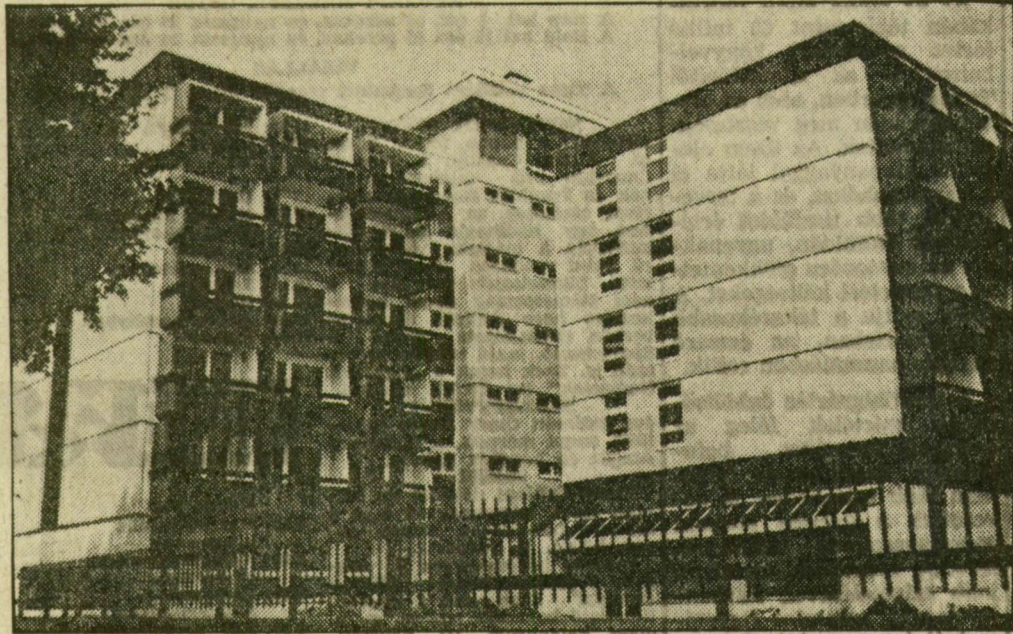

Műszaki átadás

Költözhetnek az olajösszállóba

Az olajbányászok szociális körülményeinek javítását célzó törekvések nem újkeletűek. Idestova két éve irtunk az újszegedi üdülő-körzetben, a Gyapjas Pál utcában épülő munkásszállólóról — a Délép ácsbrigádjára uralta éppen a területet — nos, nemsokára a lakók vehetik birtokba.

Az elképzelt beruházásoknak anyagi vonzatuk van, ezért az elgondolásokat ritkán követheti rögvest tett. A hetvenes évek eleje óta szó volt a munkások szállójáról, végleges helyét 1980-ban sikerült megtalálni. Most 1986-ot frünk, szeptember 2-től költözhetnek a lakók. A műszaki átadás meg-

történt, tegnapi ottjártunkkor szorgos kezek takarították a szobákat, mosták az ablakokat, betonozták a bejáratot, csinósították a környéket.

A valamivel több mint 18 négyzetméter alapterületű szobákban 4-4 ágy van. A vécék, zuhanyozók közös helyiségekben, a szobákban vízcsatlakozás nincs. Az ágyakon kívül más nem is nagyon fér el — 4 és fél négyzetméter jut egy-egy emberre. Ez az olajosok legnagyobb bánata: a tervek elkészültek, ez még modernnek számított, ma már el tudnánk képzelni korszerűbbet is. A barakkkoronál, ahol eddig laktak, min-

denképpen higiénikusabb, kényelmesebb. Még egy búfészerúséget álmodtak volna bele — ez ugyanis kifejlődött — de egyelőre csak álom, az épületben helye nincs, talán az udvaron sikerül majd valami megoldást találni. Egy kávé, reggeli vagy egytál étel erejéig csak szükség lenne rá.

Van viszont orvosi rendelő: fizioterápiás és fogászati szakrendelés mindkét olajvállalat dolgozóinak, és megosztott üzemi orvos rendelő. A környezet szép és — mint Somogyi Károlyné fotóján látható — szép képet mutat a ház is. Reméljük, lakóink örömeik telik majd benne.

R. E.

Nyertes, aki a jövőbe lát

Nem dicsekszik a Csongrád Megyei Tanácsi Tervező Vállalat igazgatója, **Maár Márton**, de erről az intézetről tudja, hogy az egyik legrugalmasabb vállalat Szegeden. Tavaly kiváló címet nyertek, az idén elismerő oklevelet kaptak. Köztudott, hogy ebben a szakmában nincs csillaghullás, kevés vállalat kap országos elismerést. Négy-öt évvel ezelőtt úgy tűnt, a Csomiterv fölött is összecsapnak a hullámok. A kinos pillanatokat az igazgató így idézi fel.

— Kevesebb megbízást kaptunk 1980-tól — mondja Maár Márton, majd így folytatja. — Sok, megkötött szerződést felbontottak a beruházók. Bizonytalanabbá váltak a tanácsi fejlesztések. Megjelentek a gmk-k, de a legnagyobb konkurenciát a szolgáltató vállalatok tervező gazdasági közösségei jelentették. Például a gázszerelő vállalat vagy a vízmű saját mérnökeivel végeztette el azt a munkát, amit korábban tőlünk rendelték. Egyszóval, megkezdődött a kenyérharc a tervezők között.

— Mivel válaszoltak erre a kihívásra?

— Csökkentettük a létszámot, olyan csapatot kellett kialakítani, amellyel nyerni lehet. Egy kétszáz fős vállalatnál ez nem is annyira nehéz. De ami a legfontosabb, kiszámoltuk, hol kell a műszaki fejlesztést gyorsítani, hogy versenyképességünket növeljük. Bővítettük tevékenységünk körét, beruházások lebonyolítását is elvállaltuk. Am szerszámunk is volt, ami a korábbi helyzetünkből adódott.

híjak beépítésében nagy gyakorlatot szereztünk.

— **On haragszik a panelra?**

— Nem a panel a bűnös. Előregyártott panelekből is lehet kellemes otthonokat építeni és esztétikus környezetet varázsolni. A tömeges lakásépítés társadalmi szükséglet volt. És a mi országunk nem gazdag. A legnagyobb hiba, hogy a tervező egyedül maradt abban a harcban, amit a kivitelezővel folytatott. Sokáig az építőipar diktált, minimálisra szűkítette a választéket, és így sűrű lakótelepeket hozott össze. No meg a darúpálya határozta meg sokszor egy-egy ház elhelyezését, ahogy kényelmes volt az építőknél a telepítés.

— **Múlt időben beszél, ma jobb a helyzet?**

— Feltétlenül. Egyre normálisabb az együttműködés a tervező és a kivitelező között. Ez már a piaci viszonyoknak köszönhető. Sok építő vállalat a megélhetéért küzd. Másképp kell dolgoznia, mint az elmúlt évtizedben, különben tönkremegy. Nekünk sem volt könnyű a hagyományos technológiával, az egyedi lakástípusokkal, de még az újabb technikával sem boldogulni, néha lasszóval kellett keresni az építőtársulatot. De kibírtuk. Pedig amikor már kevesebb munkát kaptunk, a kivitelezők még akkor is kedvükre válogathattak a feladatokból. Még ma sem paradicsomi a helyzet, például Szegeden az egyik hágtómba rekonstrukciójához rézanta elkészítettük a kiviteli tervet, de nincs, aki felhúzza az épületeket.

— **Piacpolitikájukban csak az egyedi lakástervezés volt a bevethető csodafegyver?**

— Jól jött nekünk, hogy a hetvenes években lakóházelőrelépéssel kezdünk foglalkozni. A 80-as évekkel ezelőtt befürtöttünk. Szerencsére, az állam a régi házak felőltöztesére sok pénzt áldozott. A legjobb ügyfelünk a szegedi tanács, hiszen a város, pontosabban a központja, a múlt század végén épült, és így sok ház egyszerűen obbant le. Böven kaptunk megrendelést, továbbfejlesztettük a felújítás módszereit.

— **Régi szemrehányás, hogy a tervezők azért dolgoznak egyre drágábban, mert akkor ők is többet kapnak. Magasabb tervezési költség után nagyobb honorarium jár...**

— Ez így soha nem volt igaz. És napjainkban éppen fordított dolog tapasztalható. Csökkentették a tervezési díjakat, inkább kevesebbet kérünk, csak biztos legyen a munkánk. Mert ekkor teljesítjük az árbevétel, és garantáljuk a nyereséget. Csökkentő tervezési díj mellett, kisebb létszámmal évi forgalmunk régóta 50 millió forint körül mozog.

— **Igy a beruházók kánában érezhetik magukat?**

— Sajnos, a dolog nem ilyen egyszerű. Oleszóban dolgozunk, több feladatot vállalunk, építészainket jobban megterheljük. Így kevesebb idejük marad az alkotásra. Fennáll annak veszélye, hogy amit megtakarítottunk a tervezésnél, elveszítjük a kivitelezés után, mert az épület sablonos, működése nem elég gazdaságos, egyszóval, az építés nem nyújtja a legelőkeltebbet. Szóval, mindig az olcsó a legdrágább.

— **Mi lenne a megnyugtató megoldás?**

— Növelni a tervező érdekelttségét, mert a nagyobb kreativitást csak így lehet kikényszeríteni. Most még nincs gondunk. Jól állja a versenyt vállalatunk alkotóképességével. Am ha a szellemi termékek leértékelődése így folytatódik, bekövetkezhet az alkotó devalvációja is. És ettől mentse meg a jó isten bármelyik vállalatot.

— **A Csomiterv konyhájára jól hozott az iskolaépítés is. Tehát nincsenek híján a kreativitásnak.**

— Ön félreértett, nem panaszkodni akartam. Csak a lehetséges veszélyekre hívtam fel a figyelmet, mert az a nyertes, aki a jövőbe lát. Valamikor régen minket bízt meg a minisztérium a szakmunkásképző intézetek tervezésével. Az iskolák népszerűek lettek, mert biztos jól sikerültek, s ezért egyre több megrendelést kaptunk az ország minden tájáról. Budapesttől Tatabányáig, Nyíregyházától Hódmezővásárhelyig, nagyon sok város a mi terveinket vette meg. A tanteremépítésnél a legmodernebb oktatási elveket használtuk fel, így az alma materek többsége egyedi alkotás lett. Több tervezőnk országos díjat, elismerést kapott.

— **Napokig beszélhetnének arról az izgalmas témáról, hiszen a tervezés kitűnő látleletet ad gazdasági életünkről. Utoljára azt kérdezném, mint főnök, mit tesz annak érdekében, hogy a legtehetségesebb emberek vegyék körül?**

— Nagyon nehéz kiválasztani a tehetségeket. Véleményem szerint a gyakorlat dönti el, ki hogyan állja meg a helyét. Az ideális az lenne, ha sok fiatal felvehetné, és kipróbálhatnánk képességeiket. Aztán, aki nem idevaló, annak megköszönöm, próbáljon máshol szerencsét. Ez az eljárás, adminisztratív okok miatt is lehetetlen. Ami elképzelhető és bevált gyakorlat: a kezdő szakembereket önálló munkával bizzuk meg, böven elvárjuk feladatát, de nem engedjük, hogy vízbe fulladjon.

Halász Miklós

Javuló autóalkatrész-ellátás

A hazai, mintegy másfél milliós autópark döntő többsége — körülbelül egymillió gépkocsi — szovjet és NDK gyártmányú, s ezek alkatrészeit az Autótechnikai Vállalat hozza forgalomba. A vállalat vezetőitől kaptott tájékoztatás szerint az alkatrészellátás az utóbbi években javult. Az elmúlt esztendőben mintegy három és fél milliárd forint összegű alkatrészt adtak el a javító szervizeknek és kiskereskedelmi partnereknek, s ez mennyiségében 25 százalékos emelkedést jelent a megelőző évhez képest.

A Szovjetunióból érkező gépkocsikhoz — Ladákhoz, Zaporozsecekhez, Moszkvicsokhoz — a korábbiaknál jóval több alkatrészt szállítanak a partnerek. Általában a megrendelések 90 százalékát teljesítik, ami lényeges javulás, de a hiányzó tíz százalék is gondot okoz, s nehézséget jelent az is, hogy a szállítások nem eléggé ütemesek. Esetenként hosszabb ideig kell várni a

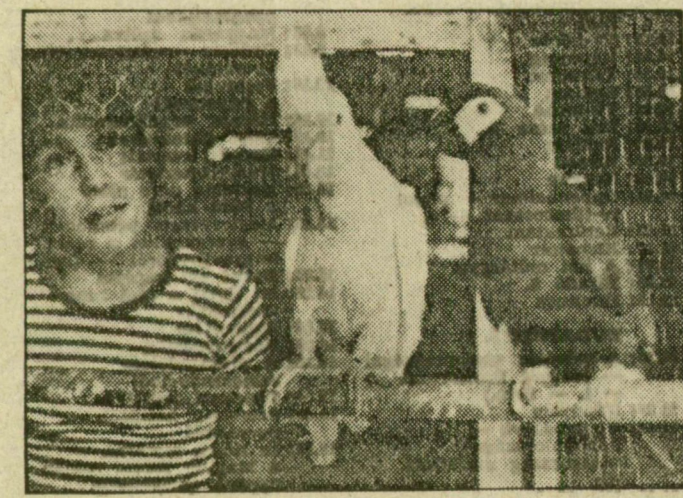
Másfél millió autósnek

javításra szolgáló autók tulajdonosának arra, hogy valamilyen fontos alkatrész megérkezzen. Különösen a módosított típusok megváltozott alkatrészeiből és a Lada karosszériából akadozik az ellátás. Az NDK-ból származó gépkocsik alkatrészellátása szintén javult, ám az elektromos berendezések, az újabb típusú Wartburgok egyes alkatrészei — például a fényszórótestek — csak nehezen szerezhetőek be.

Az Autótechnika Vállalat itthon is keres gyártókat a hiányzó cikkek előállítására. Jelenleg mintegy 120-féle alkatrészt gyártanak hazai vállalatok, szövetkezetek és magánkisiparosok. A vállalatot továbbá alkatrészek előállítására is keres vállalkozókat ennek azonban korlátai vannak, mert számos alkatrész hazai előállítása túlságosan drága, s olyan eszközök sem mindig állnak

rendelkezésre, amelyekkel kifogástalan minőség biztosítható.

A hiányok pótlásában segítséget jelenthetnek a felújított alkatrészek is. Az Autótechnikának mintegy 30 vállalkozóval van szerződéses kapcsolata használt alkatrészek felújítására. Ezek minőségéért az új alkatrészekkel azonos garanciát vállalnak. A vállalat vezetőinek véleménye szerint intézményes lenne gondoskodni a már használhatatlan autók bontásáról, s a még felújítható alkatrészek hasznosításáról.

Somogyi Károlyné felvétele

DÍSZMADARAK. Káprázatos tollú, egzotikus madarak, különleges, „hippifrizurás” kanárik, törpe és óriás papagájok, kakadúk, diszfürtök, diszfácánok, sötét fekete haty-tyú is „pávaskodik” mától, 11 órától Szegeden, a Marx téri „C” pavilonban. Négy napra költöztek ide, 180 — hazai, valamint jugoszláv, NSZK-beli, NDK-beli, osztrák, csehszlovák és román — tenyésztő legszébb madarai, hogy az immár hagyományos, XXII. nemzetközi kiállításon bemutatkozzanak természet szerető közönségüknek

Bőséges iskolaruha-választék

A Belkereskedelmi Minisztériumban kapott tájékoztatás szerint 4-5-féle alapanyagból, mintegy 50-féle fazonban, 1,3 millió iskolaköpenyt kínál a kereskedelem a most következő tanévre. A mennyiség nagyobb, a fazonválaszték lényegesen bővebb, mint az elmúlt esztendőben.

A nagykereskedelmi vállalatok kiskereskedelmi partnereiknek már az elmúlt tavasszal bemutatták a kínálatot, s így időben teljesíthették a megrendeléseket. Ezúttal a gyártók is pontosabban betartották a szállítási határidőket. A köpenyfazonok jól alkalmazkodnak a divathoz, a zseb-és gallérmegoldások, a díszítések igei változatosak. Nemrégiben import kínai matrózgalléros modellek is érkeztek, ezek puplin alapanyagból készültek. A forgalomba hozott köpenyek 85 százalékának alapanyaga azonban változatlanul a hurkolt, könnyen kezelhető műszál, s mindössze 15 százaléka készült szövött, természetes alapanyagú kelmekből. Az egészségügyi vizsgálatok bebizonyították,

hogy — mivel a köpenyeket a ruhanemű felett hordják — nincs káros hatásuk a bőr szellőzésére; nem okoznak allergiát sem. A műanyag köpenyek ára lényegesen alacsonyabb, mint a természetes alapanyagból készüteké, s emiatt jóval kelendőbbek.

Az iskolai egyenruhák, sőtétek szoknyák, fehér blúzok, sötét öltönyök és fehér ingek választéka kielégítő. Fiúöltönyökből — amelyekből korábban hiány volt — 40 százalékkal többet hoznak forgalomba a kereskedelmi vállalatok, mint az elmúlt évben. A szoknyák és blúzok választékát bővítik a Centrum Studiform öltözőkei, amelyeket az idei tanévben új fazonokban hoznak forgalomba.

Tornacipőkből — elsősorban a Tisza Cipőgyár termékeiből — 1,5 millió pár áll a tanulói fűjóság rendelkezésére. A választékot kínai import is bővíti, így az idén feltehetően nem lesz hiány ebből a termékből. Ugyancsak elegendőnek ígérkezik a mennyiség, és kielégítőnek a választék tornamezekből és tornanadrágokból is.

A minisztériumban hangsúlyozták: bár minden iskolaruha cikkelből megfelelő a kínálat, döntően a vállalatok, méginkább a boltvezetők rendelkezésükkel a választék. A minisztérium összeállította a lakosság kor szerinti megoszlását területek szerint. Ezt a nagykereskedelmi vállalatok, illetve az illetékes tanácsok kereskedelmi osztályain keresztül a kiskereskedelmi vállalatok megkapják. Az összeállítás támpontot nyújt a megfelelő méretválaszték kialakításához. (MTD)

Adidas márkabolt

Adidas bemutatóterem és márkabolt nyílik várhatóan az év végén Budapesten a Váci utcában. A Soforn Stúdió Építőipari Műszaki Fejlesztő és Kivitelező Kiszövevényezet mellett generálkivitelezőként vállalta az összesen több mint 300 négyzetméteres, kétszintes üzlettervezését és átépítését. A 12 millió forintos költséggel létesülő üzletben az Adidas sportszereket gyártó cég sportruházati cikkei és sportfelszereléseitől válogathatnak a vásárlók. Az Adidas Budapest Kft. bemutatóteremében pedig a nagykereskedelmi partnereket kínálnak széles választékban Adidas cikkeket. A márkaboltban kapható termékek árai alacsonyabbak lesznek, mint a magánkereskedők sportboltjaiban.